

પ્રશ્ન૧:અસંગઠિત કામદારો કોણ છે?

- અસંગઠિત શ્રમયોગીઓમાં બાંધકામ શ્રમયોગીઓ, સ્થળાંતરીત શ્રમયોગીઓ, ઘરકામ કરનાર, રસોઇ કરનાર, ઘરેલુ કામદારો, ખેતશ્રમયોગીઓ, સ્વરોજગાર ધરાવતા શ્રમયોગીઓ, ફેરીયાઓ, નાના દુકાનદારો, આશાવર્કર્સ, આંગણવાડી વર્કર્સ, માછીમારો, દૂધવાળા, ધોબી, મનરેગા અંતર્ગત કામ કરતા શ્રમયોગીઓ, રીક્ષાચાલકો, મધ્યાહ્ન ભોજન યોજનામાં કામ કરતા શ્રમયોગીઓ તેમજ અન્ય સંબંધિત શ્રમયોગીઓનો સમાવેશ થાય છે.

પ્રશ્ન૨ : ઈ-શ્રમમાં નોંધણી માટેની પાત્રતા શું છે?

- કોઈપણ શ્રમયોગી કે જે અસંગઠિત ક્ષેત્ર સાથે જોડાયેલ હોય, 16-59 ની વયમર્યાદામાં હોય, ESIC અથવા EPFO ના સભ્ય ન હોય અને આવકવેરો ભરતા ના હોય તે તમામ ઈ-શ્રમ પોર્ટલ પર નોંધણી કરવા પાત્ર છે.

પ્રશ્ન૩ : યુ એ એન (UAN) શું છે?

- UAN એટલે યુનિવર્સલ એકાઉન્ટ નંબર જે 12 અંકોનો નંબર હોય છે. eSHRAM પોર્ટલ પર નોંધણી પછી દરેક અસંગઠિત કામદારને eSHRAM કાર્ડ આપવામાં આવે છે, જેમાં દર્શાવેલ યુએએન નંબર કાયમી નંબર હશે એટલે કે એકવાર આપવામાં આવ્યા પછી, તે કામદારના જીવનકાળ માટે યથાવત રહેશે.

પ્રશ્ન૪ : શું અસંગઠિત કામદાર તરીકે eSHRAM પર નોંધણી માટે આવકની કોઈ મર્યાદા છે?

- અસંગઠિત કામદાર તરીકે eSHRAM પર નોંધણી માટે આવકની કોઈ મર્યાદા નિયત થયેલ નથી. જો કે, તે આવકવેરો ચૂકવતા ના હોવા જોઈએ.

પ્રશ્ન૫ : ઈ-શ્રમ પર નોંધણી કરવા માટે શ્રમયોગી દ્વારા કયા દસ્તાવેજો રજૂ કરવાના હોય છે?

- ઈ-શ્રમ પોર્ટલ પર નોંધણી કરવા માટે શ્રમયોગીએ આધારનંબર, મોબાઇલ નંબર તથા આધાર નંબર સાથે લિંક બેંક એકાઉન્ટ નંબર રજૂ કરવા આવશ્યક છે
નોંધ – જો કોઈ કામદાર પાસે આધાર સાથે જોડાયેલ મોબાઇલ નંબર નથી, તો તે નજીકના CSC ની મુલાકાત લઈ શકે છે અને બાયોમેટ્રિક પ્રમાણીકરણ દ્વારા નોંધણી કરાવી શકે છે.

પ્રશ્ન૬ : અસંગઠિત શ્રમયોગી ઈ-શ્રમ પોર્ટલ પર નોંધણી કરાવશે તો તેને શું લાભ મળશે?

- ઈ-શ્રમ પોર્ટલ પર નોંધણી થયેલ અસંગઠિત શ્રમયોગીના E-SHARM કાર્ડ પુરા ભારતમાં માન્ય રહેશે, PMSBY યોજના હેઠળ અકસ્માત વીમો મળશે, આકસ્મિક મૃત્યુ, કાયમી વિકલાંગતા પર રૂ.૨/- લાખ, આંશિક રીતે વિકલાંગ પર રૂ.૧/- લાખની સહાય મળશે, પાત્રતા ધરાવતા શ્રમિકના

મૃત્યુ બાદ અંત્યેષ્ટિ માટે રૂ.૫૦૦૦/- ની સહાય મળશે, પાત્રતા ધરાવતા શ્રમિકને વિવિધ પ્રકારની સામાજિક સુરક્ષા લાભો મળશે , કેન્દ્ર અને રાજ્યસરકારની વિવિધ યોજના હેઠળ સામાજિક સુરક્ષા લાભો મળવા પાત્ર છે, આપત્તિ અથવા મહામારી જેવી મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં કેન્દ્ર અને રાજ્યસરકાર તરફથી મદદ મેળવવામાં આસાની રહેશે.

પ્રશ્ન૭ :અસંગઠિત કામદાર eSHRAM પોર્ટલ પર કેવી રીતે રજીસ્ટર કરી શકે?

- અસંગઠિત કામદાર eSHRAM પોર્ટલ પર ત્રણ રીતે રજીસ્ટ્રેશન કરી શકે છે.
(૧) www.eshram.gov.in પોર્ટલ પર મોબાઇલ મારફત સેલ્ફ રજીસ્ટ્રેશન કરી શકે છે.
(૨) નજીકના CSC કેંદ્રની મુલાકાત લઈને પોતાની નોંધણી કરાવી શકે છે.
(૩) નજીકના ઈ-ગ્રામ કેંદ્રની મુલાકાત લઈને પોતાની નોંધણી કરાવી શકે છે.
(૪) મોબાઇલ એપ 'ઉમંગ' મારફત પોતાની નોંધણી કરાવી શકે છે.

પ્રશ્ન૮ : શું ઇ-શ્રમમાં નોંધણી માટે કામદારને કોઈ ચાર્જ ચૂકવવો પડે છે?

- ઇ-શ્રમ પોર્ટલ પર નોંધણી તદ્દન મફત છે. કામદારોએ નોંધણી કરનારી સંસ્થાને કોઈ ચાર્જ ચૂકવવાની જરૂર નથી.

પ્રશ્ન૯ : નોંધણી પછી કામદારના બેંક ખાતામાંથી કોઈ રકમ કપાત થશે?

- ના, કોઈ રકમ કપાશે નહીં.

પ્રશ્ન૧૦ :શું ઇ-શ્રમકાર્ડની કોઈ સમયમર્યાદા છે?

- આઇ-શ્રમકાર્ડની માન્યતા આજીવન માન્ય છે.સમયમર્યાદા નથી.

પ્રશ્ન૧૧ : શું શ્રમયોગીઓને યુએએન કાર્ડ રિન્યુ કરાવવાનું છે?

- શ્રમયોગીઓને તેમની વિગતો, મોબાઇલ નંબર, વર્તમાન સરનામું વગેરે નિયમિતપણે અપડેટ કરવા માટે ઇ-શ્રમકાર્ડ રિન્યુ કરવાની જરૂર નથી, તેના ખાતાને સક્રિય રાખવા માટે, તેણે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછું એક વખત તેનું ખાતું અપડેટ કરવું જરૂરી છે.

પ્રશ્ન૧૨ : ઇ-શ્રમમાં શ્રમયોગી તેમની વિગતો કેવી રીતે અપડેટ કરી શકે?

- શ્રમયોગી eSHRAM પોર્ટલ પર જઈને અથવા CSC ની મુલાકાત લઈને તેમની વિગતો અપડેટ કરી શકે છે.

પ્રશ્ન૧૩ :ESHGRAM માં કામદારો કઈ વિગતો અપડેટ કરી શકે છે?

- રજીસ્ટ્રેશન થયા પછી, શ્રમયોગી eSHRAM પોર્ટલ અથવા નજીકના CSC ની મુલાકાત લઈને તેની ખાસ વિગતો જેમ કે મોબાઇલ નંબર, વર્તમાન સરનામું, વ્યવસાય, શૈક્ષણિક લાયકાત, કૌશલ્યના પ્રકાર, કુટુંબની વિગતો વગેરે અપડેટ કરી શકે છે.

પ્રશ્ન૧૪ : પીએમ સુરક્ષા વીમા(PMSBY) યોજના શું છે?

- પ્રધાનમંત્રી સુરક્ષા વીમા યોજના ભારત સરકારની એક અકસ્માત વીમા યોજના છે જેનો લાભ 18 થી 70 વર્ષની વયના લોકોને મળવા પાત્ર છે. તે આકસ્મિક મૃત્યુ અને કાયમી અપંગતામાં રૂ. 2 લાખની અને આંશિક અપંગતાના કિસ્સામાં 1 લાખની સહાયનો લાભ મળે છે.

પ્રશ્ન૧૫ :જો eSHRAMમાં નોંધણી કર્યા પછી અસંગઠિત કામદાર સંગઠિતક્ષેત્રમાં જાય તો શું?

- અસંગઠિત કામદાર સંગઠિતક્ષેત્રમાં જોડાય તેવા કિસ્સામાં સંગઠિત કામદારો માટે લાગુ પડતા લાભો જ મળશે. અસંગઠિત કામદાર તરીકેના લાભો નહીં મળે.

પ્રશ્ન૧૬ : કામદારના મૃત્યુના કિસ્સામાં કઈ પ્રક્રિયાને અનુસરવાની જરૂર છે?

- કામદારના મૃત્યુના કિસ્સામાં નોમિની અથવા કુટુંબના સભ્યએ eSHRAMપોર્ટલ/ CSC પર સંબંધિત દસ્તાવેજો સાથે દાવો દાખલ કરવાનો રહેશે.

પ્રશ્ન૧૭ :શું અસંગઠિત કામદાર તરીકે નોંધણી માટે કોઈ શૈક્ષણિક લાયકાત નક્કી કરવામાં આવી છે?

- ના. તે માત્ર અસંગઠિત ક્ષેત્રમાં કાર્ય કરતા હોવા જરૂરી છે.

પ્રશ્ન૧૮ : શું નોંધણી કેન્દ્રનું નજીકનું સ્થાન શોધવા માટે કોઈ વ્યવસ્થા/નકશો છે?

- હા. નોંધણી માટે તમારું નજીકનું CSC કેન્દ્ર શોધવા માટે કૃપા કરીને નીચેની લિંક પર ક્લિક કરો - <https://findmycsc.nic.in/csc/>

પ્રશ્ન૧૯ : શું ઈ-શ્રમ પોર્ટલ પર શ્રમયોગી પોતાનો ફોટો અપડેટ કરી શકે છે?

- નોંધણી દરમિયાન, આધારસેવાઓમાંથી ફોટો ખેંચવામાં આવે છે તેથી ફોટો અપડેટ કરવાની જોગવાઈ ઉપલબ્ધ નથી. જો કે, જો આધારમાં શ્રમયોગીનો ફોટો અપડેટ કરવામાં આવે છે, તો તે આધાર પ્રમાણીકરણ પછી eSHRAM પોર્ટલ પર પણ જોઈ શકાશે.

પ્રશ્ન૨૦ : મારો રજિસ્ટર્ડ મોબાઇલ નંબર ખોવાઈ ગયો છે. હું મારો મોબાઇલ નંબર કેવી રીતે અપડેટ કરી શકું? અથવા eSHRAM પોર્ટલ પર અન્ય કોઈ મોબાઇલ નંબર કેવી રીતે રજીસ્ટર કરી શકાય?

- તમે રાષ્ટ્રીય હેલ્પ ડેસ્ક નંબર 14434 તથા રાજ્યનાં હેલ્પ ડેસ્ક નંબર 155372 અથવા CSCના હેલ્પ ડેસ્કનં. ૧૮૦૦-૧૨૧-૩૪૬૮ પર સંપર્ક કરી શકો છો અને તમારા ઓળખપત્રોની ચકાસણી કર્યા પછી, ઇ-શ્રમ પોર્ટલ પર તમારો મોબાઇલ નંબર અપડેટ કરવામાં આવશે. વૈકલ્પિક રીતે, તમે મોબાઇલ નંબર અપડેટ કરવા માટે eSHRAM પોર્ટલ અથવા નજીકના CSC/ SSK ની મુલાકાત લઈ શકો છો.

પ્રશ્ન૨૧ : શું ખેડૂતો eSHRAM પોર્ટલ પર નોંધણી કરવા માટે પાત્ર છે?

- ESHRAM પોર્ટલમાં નોંધણી કરવા માટે માત્ર કૃષિ મજૂરો અને ભૂમિહીન ખેડૂતો જ નોંધણી માટે પાત્ર છે. અન્ય ખેડૂતો નોંધણી કરવા માટે પાત્ર નથી.

પ્રશ્ન૨૨ : eSHRAM પોર્ટલ/ નોંધણીને લગતી ફરિયાદનું નિરાકરણ કરવા ક્યાં જઈશ?

- ફરિયાદ નિવારણ માટે કેન્દ્રીય શોર્ટ કોડ હેલ્પ ડેસ્ક નંબર 14434 તથા ગુજરાત રાજ્યનાં હેલ્પ ડેસ્ક નંબર 155372 નો સંપર્ક કરી શકો છો અથવા CSCના હેલ્પ ડેસ્કનં. ૧૮૦૦-૧૨૧-૩૪૬૮ પર સંપર્ક કરી શકો છો. વધુમાં તમારી ફરિયાદ eSHRAM ફરિયાદ પોર્ટલ (gms.eshram.gov.in) પર પણ નોંધણી કરાવી શકો છો.